

	KENNISCENTRUM INNOVATIE VAN ZORGVERLENING HOGESCHOOL UTRECHT	Gerrits, E. & Van Doornik, A. (2012). <i>Resultaten evaluatie TOLK voor taalontwikkeling</i> . Lectoraat Logopedie, Hogeschool Utrecht.
---	---	---

Resultaten evaluatie TOLK voor taalontwikkeling

Utrecht, 2 juli 2012

TOLK voor taalontwikkeling! is een methode voor taalstimulering gericht op verandering van het taalaanbod thuis. Het is ontwikkeld door Dorine Verheyden-Lels, logopedist en Dr. Annette Scheper, klinisch linguïst. Doel van TOLK voor taalontwikkeling! is ouders enthousiast te maken om thuis bij alles wat ouder en kind samen doen op rijke en gevarieerde wijze taal aan te bieden. TOLK bestaat uit filmfragmenten die laten zien hoe ouders hun kinderen in een taalrijke omgeving kunnen laten opgroeien. Deze filmfragmenten worden in ouderbijeenkomsten getoond en met behulp van kijkvragen kunnen intermediairs in gesprek gaan over hetgeen te zien is in de films en hoe de ouder daar thuis vorm aan zou kunnen geven. Intermediairs kunnen o.a. zijn logopedisten, leiding in de kinderopvang, leerkrachten basisonderwijs, ouderconsulenten van het maatschappelijk werk of medewerkers consultatiebureau's.

Vier studenten van de opleiding Logopedie HU hebben een evaluatie van TOLK uitgevoerd waarbij ze de ervaringen van de ouders hebben bevestigd en de taalvaardigheid van kinderen hebben getest. Het project werd in een samenwerking met Dorine Verheyden (KLIK-Onderwijsondersteuning), Annette Scheper (Koninklijke Kentalis), en de Opleiding Logopedie HU uitgevoerd. Hier volgt een samenvatting van de resultaten van het afstudeerproject.

Samenvatting

Veel kinderen hebben een taalachterstand als zij naar de basisschool komen. Diverse onderzoeken laten zien dat taal zich in belangrijke mate ontwikkelt in het gesprek van alledag tussen ouder en hun jonge kind (0 tot 6 jaar). Ouders bewuster maken van de manieren waarop zij taal aan hun kind aanbieden zou een goede mogelijkheid kunnen zijn om de taalontwikkeling te versterken. In dit afstudeerproject werd nagegaan hoe ouders de TOLK sessies ervaren en of zij aangeven op een andere manier met hun kind te communiceren als gevolg van de gesprekken over de films van TOLK. Er deden 16 ouders mee aan het project, waarvan 10 ouders een andere thuistaal spreken dan het Nederlands. 8 ouders hebben de TOLK sessies voorlichting gevolgd. De ouders die TOLK hebben gevolgd geven aan de methode als prettig te ervaren en dat TOLK bij hen voor een bewustwording betreffende de taalontwikkeling van hun kind heeft gezorgd. Ouders zijn zich ook bewuster geworden van de manier waarop zij zelf tegen hun kind praten. Er werden weinig objectieve verschillen vastgesteld tussen ouder-kindcommunicatie in de TOLK groep ten opzichte van de controlegroep. Zowel in de TOLK als de controlegroep gaven ouders al in de voormeting aan veel met hun kinderen te praten. Het aantal TOLK sessies dat werd bijgewoond varieerde van 1- 7 keer, gemiddeld 4 keer.

In het project werd ook de taalvaardigheid gemeten van de kinderen van de TOLK-ouders en de controlegroep. In elke groep zaten 6 kinderen van twee tot vier jaar. De taalvaardigheid van de kinderen is 2x gemeten met behulp van de Schlichtingtest, in maart en in mei 2012, met een interval van 10 weken tussen de voor en nameting.

Uit de baseline blijkt dat de hele groep van 12 peuters gemiddeld laag scoort op taalbegrip, woordproductie en zinsproductie. 7/12 kinderen scoren op alle taalsubtests minstens 1 standaard deviatie onder het gemiddelde wat duidt op een significante taalachterstand. Na 10 weken zijn alle kinderen vooruitgegaan in taalvaardigheid. Opvallend hierbij is dat de kinderen nauwelijks meer woorden kennen terwijl woordenschat juist makkelijk uit te breiden lijkt. Het auditief geheugen is gemiddeld het meest verbeterd: bij 7/12 kinderen zelfs gemiddeld +1,3 standaarddeviaties. Dit lijkt te suggereren dat er een testbias is op de uitkomsten van de andere onderdelen van de test door een beperkte taalinput van het Nederlands (bij auditief geheugen is de testbias door meertaligheid kleiner).

Na 10 weken hebben 5/12 kinderen van de 7/12 kinderen nog een significante taalachterstand: 2 kinderen in de controlegroep zijn vooruitgegaan en hun scores vallen daardoor binnen het gemiddelde. Deze kinderen hebben 'spontaan' een inhaalslag gemaakt.

Er is een baselineverschil tussen de TOLK en de controlegroep: de TOLK groep scoort hoger op de taalmaten en 3/6 kinderen hebben een gemiddelde taalontwikkeling ten opzichte van 2/6 kinderen in de controlegroep met een (laag) gemiddelde score. Er zijn geen verschillen in vooruitgang tussen de TOLK-groep en de controlegroep. Er is dus geen meetbaar positief effect van TOLK op de taalvaardigheid van de kinderen. De TOLK-groep maakt een grotere sprong vooruit in quotiëntpunten zinsproductie dan de controlegroep, maar door de variatie binnen de groepen is dit verschil niet significant.

De conclusie van deze leeropdracht is dat ouders TOLK een prettige methode vinden om meer over taalstimulering te weten te komen en dat dit hun bewuster maakt van de manier waarop ze met hun kind communiceren. Er zijn geen objectieve verschillen gemeten in de taalontwikkeling van peuters van ouders die TOLK wel of niet hebben gevolgd. Gezien de variatie in leeftijd, thuistaal en taalvaardigheid in het Nederlands tussen de peuters is het niet mogelijk om verschillen te meten als een effect van 1 tot 7 TOLK-voorlichtingsbijeenkomsten. Gemiddeld gaan de peuters wel vooruit in taal. Dit suggereert dat er voor alle kinderen een positief effect is van interactie en communicatie in de peuterspeelzaal. TOLK is een goede methode om ouders bewuster te maken van hun rol in het proces van taalontwikkeling en rijk en gevarieerd taalaanbod thuis te stimuleren.

Steekwoorden: TOLK, ouderinterventie methode, taalstimulering, taalaanbod